66

Дмитро Гунькевич.

РОЖДЕСТВЕНЬСКА НІЧ

Сценічна картина на дві дії
для українських дітей
в Канаді і Америці.

ВІННІПЕҐ, КАНАДА.
1924
Накладом Видвництва "МАРС."

Право передруків застережене.

ПЕРЕДНЕ СЛОВО

В Канаді дається відчувати великий брак діточих сцен. Европейські видання не відповідають канадийським вимогам, і тому мало з них осягнули належитий успіх. Їх зміст і акция є не інтересними та зрозумілими для українських дітей родженних в Канаді.

Пишучи сю маленьку працю, я старався по змозі, приспособити її до тутешних обставин, серед яких українська молодіж виховується.

В виставі сеї сценки, повинні брати участь, о скілько можливо, всі діти, які учащають до школи. Число дієвих осіб можна побільшити або вменшити після вподоби режісера. Довші промови можна розділити на більше осіб, або противно, викрислити деякі особи та дати їх ролі особам

які слідують по них. Коли нема відповідної сцени, то "Рождественську Ніч" можна виставляти серед школи; з боків може спокійно приглядатися публіка.

Зі своєї сторони я старався зробити сю штуку якнайбільше приступною і зрозумілою. Чи я вповні виконав свою тяжку задачу, не мені судити.

АВТОР.

Нехай ся перша сценка для українських дітей в Канаді стане живою заохотою для всіх тих, що щось пишуть. Творім своє життя серед обставин в яких живемо.

С. М. Дорощук

Дієві Особи:

Тарас	Влодко	Учитель (-ка)
Василь	Івась	Св. Николай
Славко	Ромцьо	Катруся
Настя	Маруся	Олеся
Зофійка	Юля	

Гурт хлопців і дівчат.

ДІЯ ПЕРША.

Сцена представляє Українську Рідну Школу в Канаді. Звичайні шкільні меблі і прибори: як, лавки, крісла, таблиця, ґльоб, і т.и. По стінах образи, мапи і образ св. Николая.

Ява 1.

(Кождий хлопець чимсь занятий. Один щось пише на таблиці,- инші приглядаються йому. Деякі розглядають ґльоб, читають, переходять з місця на місце й приглядаються, то одному то другому гурткови).

Івась:

Гей, хлопці, гей зухи!
Що за горе, лихо ---
Чого всі ви нині,
Сидите так тихо?..

Ромцьо:

Ми так, як ті мухи,
Коли мороз тисне ---
Всі позавмирають,
Що жадна й не пирсне.

Славко:

Ой, справді, ми нині
Чогось посумніли,
Наче-б яких три дні
Нічого не їли...

Влодко:

Послухайте мене!
Заведім яку забаву;
Та не дуже голосну,
Але яку жваву.

Всі:

Забаву, забаву!...

Ромцьо

(Підскакуючи): Бавмося свинки!

Василь:

Най Івась зачинає.

Влодко:

Тарас, Тарас! Він ліпше знає.
(Тягнуть Тараса).

Тарас:

Ні, ні! Лишіть мене.
Бо,- від ниньки,
Вже більше не буду
Гратися свинки.

Декотрі:

А то чому, ні?.. Ходи, зачинай!

Інші

(Збоку): От який гонорний! Най скаже, чому.

Ромцьо:

Говори, як тебе питають!

Тарас:

Та я вже сказав свое,
Більше не докучайте, --
Як хочете знать, чому? -
То прошу, послухайте:

З свиночки маленької
Виросте велика;
Все одно, -- домашная,
Чи лісова, дика.

Декотрі:

Цур їй!. цур! Хай она скисне!

Инші:

(Сміються).

Славко:

От, Тарас утяв штуку! Ха,ха,ха!

Всі:

Не хочемо, коли так. Не хочемо!

Декотрі:

Бавмося чого иншого.

Інші:

Жмурка, жмурка!

Декотрі:

Ні, ні! Бавмося Воротайчика.

Тарас:

Тільки друзі не сваріться,
І не творіть лиха, --
Замість крику і галасу,
Всі граймося тихо...

Всі:

То най буде Воротайчик!..

Ромцьо.

Ану,-- зачинаймо і часу не гаймо... (Беруться за руки і ходять колесом, співаючи):

Ходім хлопці, там за школу,
На мэйдан гуляти;-
Там нас ніхто не побачить,
Ні батько, ні мати.
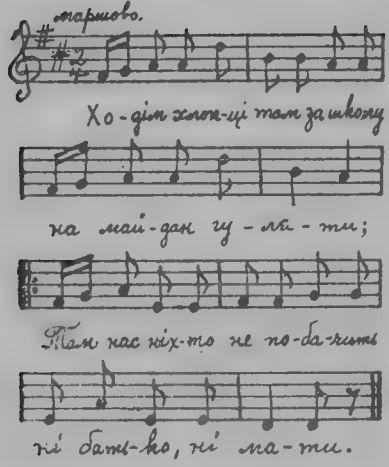
Заведемо там забаву,
Не скажем нікому;-
Погуляєм, заспіваєм,
І вернем до дому....

Ромцьо.

(Стає по середині колеса): А хто тепер буде воротайчиком?..

Всі.

Ти... ти будеш!

Ромцьо.

Я не вмію гуляти воротайчика.

Всі.

Івась вміє. (Дивляться в сторону Івася, який задумавшись, сидить на боці).

Ромцьо

(Виходить з колеса і підходить до Івася): Чого ти, Івасю, такий сумний?...

Славко.

Івась до забави нині не жвавий.

Всі.

Ходи гратися з нами! (Кидаються до него і тягнуть його): Ходи, лиш скоро!

Тарас.

Гей, хлопці, поволи!
Бо, може він хорий.

Ромцьо.

Стан, мабуть дуже грізний,
Коли Івась такий сумний....

Івась.

Як ви, друзі, можете веселими бути,
Коли нашу Рідну Школу хотять [замкнути.

Всі.

Хто хоче замкнути, хто?

Декотрі.

То не може бути!?

Тарас.

Скажи нам правду всю,
Все, що ти знаєш;
Може ти жартуєш,
Й нас лиш страхаєш?

Івась.

Ой, ні. Не страшу я вас;
Поганий настав для нас час.

Всі.

Скажи, скажи все! Ми раді знати.

Хто нам хоче школу відобрати?

Івась.

В чора тут відбулись збори громади. Я все чув...

Всі:

Що, що ти чув?

Івась:

На всілякі теми були тут розмови,
Найважнійшою була -- про Рідну [Школу.
Школа довги має, треба рату давати, а люди не знають де грошей взяти. І хтось там вніс внесок не хороший, щоб школу замкнути, коли нема грошей.

Всі (здивовано):

Щоб школу замкнути?

Декотрі (з обуреннем):

Так не може бути!

Івась:

Та не всі хотіли на се згодитись,
Казали, що дітям треба учитись.

То-ж не пора нам нині пустувати,
Треба над справою щось подумати.

Василь:

Ви чули всі, що справа дуже важна;
Тратити час на забаву не можна.

Славко:

Ліпше подумаймо, що нам зробити,
Щоб дальше могли до школи ходити

Тарас: Коли тому правда,
Що я нині чую,---
То я у тій справі
Збори пропоную.

Івась. Коли в нас знайдеться
Папір і антрамент,
То зараз у справі
Відбудем парлямент.
(Шукає в шуфлядці).
Нам дітям поможе
Ласкавий Бог з неба;
Ось тут усе маєм,
Що лиш тільки треба.

(Виймає папір, чорнило, перо і кладе на стіл).

Василь. Щоб ми збори відбули
Як культурні люди,---
Я вношу, нехай Тарас
Головою буде.

Славко. Тарас в нас наймудрійший,
Я так думаю,
Тому сей любий внесок
Щиро попираю.

Всі. Ми всі попираєм! (Підносять [руки).

Тарас (кланяється).
Не заслужив я у вас такої чести,
Та буду стараться збори перевести.
Ще осмілююсь вас усіх попросити,
Щоб були ласкаві писарів вносити.
Бо, коли ми хочем збори відбувати,
То комусь треба й протоколи писати.
(Сідає за стіл).

Івась. Най Славко пише!

Ромцьо. І Петрусь Всезнайко!

(Славко і Петрусь сідають коло стола і пишуть).

Тарас. Щоб всі могли добре справу розібрати, [ти.
То нам також треба й референта ма-

Ромцьо.

Івась про справи всі знає найбільше,
На становище годиться найліпше.

Всі. Згода! Згода! (Підносять руки)

Тарас. Тепер справу починаймо
І до діла приступаймо...

Кождий може промовляти
Хто тільки охочий,
Бо я тепер отвираю
Парлямент діточий.

(Стукає поважно молотком у стіл три рази): Послух, карність і закон.
Тепер прошу референта,
Того, що всьо знає,--

Нехай нам представить усе,
Як справа ся має.

Всі (Сильно плещуть в долоні).

Івась (Виходить на підвисшення і поважно говорить):

Пане предсідатель, (Кланяється йому), і шановні збори! (Кланяється зборам. Говорить з типовими рухами):
Ми не є докторами ані професорами
Ми є звичайні українські діти;
То-ж, повинні з сих зборів радіти,
Що спромоглись на таку забаву --
Як отся, що приносить всім славу.

На таких засіданнях,
На такій забаві, --
Можем много помогти
Не одній справі...

Тема на програмі є:
Наша Школа Рідна;

Для нас найдоросша,
Хоч і дуже бідна.

За Школу Рідну треба
Все і всюди дбати,
Коли хочем людьми бути,
І пошану мати.

На сім кінчу свою промову,
І дякую вам всім;
Як хто схоче про щось спитати,
То радо відповім. (Сідає).

Всі (Бють в долоні; дехто кричить):
Славно!.. Браво!..

Тарас (Встає).
Ви чули промову,
Шановна громадо;
Обговорім справу,
Та знайдімо раду.

Славко (Встає і перебиває).
Посмію спитати, як справа ся має,

Що Рідна Школа так підупадає?

Івась (Встаючи):

Бо грошей в нас мало;
На рату не стало...
(Сідає. Хвиля мовчанки).

Тарас (Встає)·

Прошу вас, друзі, заберайте слово.
Ми мусим піднести школу на ново!
(Сідає).

Ромцьо (Встає). Треба подумати як і де-б то грошей роздобути. (Сідає).

Влодко (Підносить руку).

Прошу о голос.

Тарас (Стукає молотком]. Прошу вспокоїтись!.. Влодко має голос.

Влодко [Встає].

Пане предсідатель і світла радо,-
Школу нам поможе відновить
[громада.

Тарас:

В який спосіб?

Влодко:

Найскорше зможемо грошей дістати
Як підемо на Різдво колядувати.

Всі: Славно! Славно! [Плещуть],

Влодко [Вклоняється]. Дякую. [Сідає]

Тарас:

Щоби сю справу ухвалити,
Треба якийсь внесок зробити.

Влодко [Підносить руку]

Я вношу, щоби всі хлопці колядували на Рідну Школу.

Ромцьо:

Внесок є добрий, я признаю,--
Й внесок сей щиро попираю.

Тарас: Отже, внесено і ухвалено,
Що підем колядувати...
А може дехто з вас хоче щось

До сего внеску додати?

Василь:

А хто буде нас колядок учити?

Тарас: Пан учитель, Карий...

Василь: Та я чув, що він хорий.

Івась:

Сумна вістка, та правдива,
Гірко про се знати;
Наш учитель ще учора
Не міг вийти з хати.

Він перемерз в нашій школі.
Що-ж будемо робити?..

Ромцьо:

Треба було ліпше палити.

Тарас:

Ліпше палити? -- та чим, коли дров ані вугля не було!?..

Івась:

З вдячности за науку ми повинні

Зложити йому візиту нині.

Тарас: Як покінчимо справу,
Вишлем делеґата,
Щоб запевнив: що від нині
Буде тепла хата.

То-ж прошу, справу кінчити,
Й до колядок приступити.

Хто за внеском, най піднесе руку.

Всі [підносять руки].

Тарас: Тримайте так дві хвилини.
[Рахує]. Дякую.
Тепер,-- хто є проти того, що ми ухвалили?

Ромцьо [додає]:
Щоб ми далі мерзли в школі,
І нічого не робили?..

Тарас: Нема нікого!.. Від нині
Возьмемось за святе діло.

Івась.

Тепер ще треба порішити,
Хто колядок буде учити.

Василь.

Се дуже важна справа.

Івась. А Влодко Заверуха. -- Він співав у церковнім хорі.

Всі. Правда, правда!

Тарас. Свята правда. Тепер знаєм,
Що й дериґента свого маєм.

Влодко.

Дуже радо я приймаюсь
Разом з вами працювати;
А що-б працю улегшити,
Треба нотів постарати.

Тарас.

Ми дуже раді з того всі,--
Про ноти не журися;
Ось вони у шуфляді є,
На лиш,--- подивися.

[Витягає ноти і кладе на стіл].

Тепер прошу вносити,
Щоб збори закінчити.

Василь:
Я вношу щоб збори заперти.

Ромцьо: А я попираю.

Тарас: Внесено і поперто, щоб збори замкнути. Чи всі годяться?

Всі: Годимось, годимось!

Тарас: Парлямент розвязаний,
Та прошу не розходитись;
Бо зараз ще будемо
Всі з нот колядок учитись.

(Встає і йде між гурт; писарі також. Всі стають гуртками і бесідують. Влодко переглядає ноти.

Славко: А я, друзі, ще одно рад-би знати,-- чи будемо на Різдво ялинку мати.? Про сусідну школу вже всі люди знають, що там в різдвяну ніч ялинку справляють.

Декотрі: Ах, як то гарно тоді в шко-
Тарас: Гарно, бо тоді є люди. [лі!
Але в нас сего року, здаєсь,
Що ялинки не буде...

Василь: Годі сумувати; підем колядувати!

Всі: Підемо! Підемо!

Славко: Погода, здаєсь, гарна буде
Велику коляду здобудем.

Івась: Памятаймо, що ми ще діти,
Тож вчімся, що-б колядки вмі

Влодко: Ставайте в ряди! [ти..
Менші на переді а великі на заді!
А я тимчасом на таблиці
Ноти писать буду,
Щоб кождий з вас міг читати
І співать без труду.

Всі (стають в ряди. Влодко пише на таблиці ноти).

Влодко: Тепер слухайте добре,
І пильно уважайте,
Як я роздам голоси,
То всі запамятайте.
(Роздає голоси): А...а...а... Бе... е е.. Це!.. Як махну руками, так всі зачинайте. (Стає на переді і дає знак руками, дереґує).

Всі (починають по своему : А.. Бе..це, з чого повстає великий рейвах).

Влодко (кричить): Та гов! та ні, не так! Так не можна!.. Колядуйте!. Як дам знак руками, то добре дуйте!
(Стає по середині):

Тепер добре уважайте,
На мене дивіться;
Усі разом колядуйте,
Й більше не миліться.

(Махає руками).

Всі (сильно дують).

Влодко (гнівно): Що з вами, хлопці?
Не жартуйте!
Я-ж вас дути не просив,
Щоб вітер хату розносив?!
Як так будем колядувати,
То нас геть повиганяють з хати

Тарас: Як що робиш, то думай, що!
Ти забув нам сказати
Якої колядувати.

Івась: І ще одно,- хоч дрібниця,
Ти повинен знати;
Коли ти є дериґентом,
Батуту повинен мати.

Всі. Так, так! Що правда, то не гріх

Инші. Батуту постарайся!

Влодко (стискає плечима):
Вибачайте, друзі мої,
Я того не знав,
Бо лише нині, як дериґентом став.

Славко (витягає з шуфляди учитель

ську ліску): Пусте! не журись,
Ось батута! - подивись!
(Дає Влодкови).

Влодко. Батуту вже маю;
Можна починати.
Було-б добре, як-би хто вмів
Ще на скрипку грати.

Хлопець. Я знаю грати на ...

Инший. А я вмію на .. (Беруть інструменти і пробують).

Влодко. Тепер хлопці, усі разом
Гарно колядуйте, -
Не бекайте, не цекайте,
І більше не дуйте.

Декотрі.
Тепер будемо колядувати.

Влодко. Я вже маю чим дереґувати!
(До колядок можна приграваті на скрипці, мандоліні, окремо або разом, як уміють).

КОЛЯДА

Ходив походив місяць по небу.
Славен еси!
Славен еси, наш милий Боже
на небеси!
Кличе покличе зорю з собою.
Славен еси!
Славен еси наш милий Боже
на небеси!
Ой ходім зоре, де Господь живе.
Що Господь живе в пана хозяйна.
В пана хозяйна три брами стоїть,
Три брами стоїть, три свічі горить.
Три свічі горить, три святі сидять.
Як заспорився Господь з Петром:
Що Господь каже, що неба більше,
А Петро каже, що землі більше.
Тим землі більше, що могилами;
Що могилами, тай долинами.

(Славен еси! і т. д. повторяється за кождою строфкою).

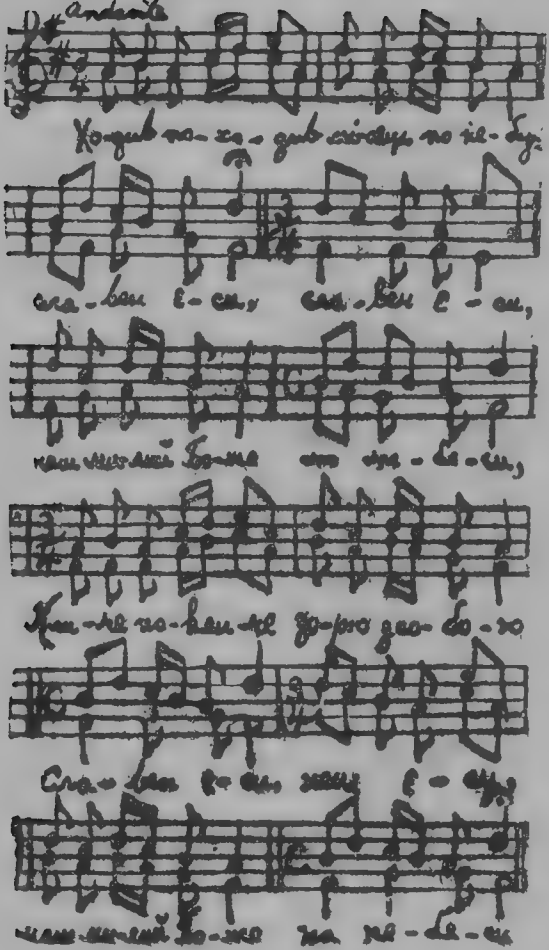
Andante

Славко: Гарно, хлопці! Добре!

Василь: Тепер ходім до учителя.
Він слабий.

Владко.

Було-б добре, що-б школярки
Про се не дізнались;
Щоб они на коляді
Нас не сподівались.

Василь.

Даймо собі слово,
Що будем мовчати;
Тільки пан учитель
Може про се знати.

Всі. (кричать): Слово! Слово чести!

Декотрі. Слово козацьке!!
(Деякі дають собі руки).

Декотрі. Ходім! Ходім! (Виходять).

ЯВА 2.

(Гурт дівчат потихенько отвирають двері другої кімнати і закрадаючись на пальцях, входять, розглядаються чи не остався хто в школі. Побачивши, що нема нікого, радісно сплескують в долоні і вдоволено сміються): Ха, ха, ха! Ха-ха-ха! От збиточники!!

Олеся: Они о тім й не думали,
Щоб ми їх підслухували.

Маруся: Хлопці на те тільки й здібні,
Щоб творить збитки непотрібні

Всі (сміються).

Катруся:
Тепер, коли ми про тайну дізнались
Треба, щоб хлопці тим здивувались.

Маруся: Не кажім тепер їм нічого;
Буде на свята сміху много.

Всі: Так, так! На свята.

Маруся:

Я за тим, щоб хлопці не знали,
Що ми для них ялинку придбали.

Всі: Добре! Се буде гарно! Згода!

Катруся: Кожда з нас, на ялинку
Може дещо, дати;
І ялинку прекрасно,
Чудово прибрати.

Всі: Так й зробимо!

Маруся.

Нехай тоді знають, всі хлопці збиточні,-- що й дівчата для школи пожиточні.

Олеся. Памятайте, дівчатка,
Не кажіть нікому;
На ялинку кожда
Най принесе щось з дому.

Катруся. В день ялинки я піду в ліс

З острим топірцем, --
І вернуся до школи
З гарним деревцем.

Олеся. А я вже подбаю
Щоб були оріхи;
Справимо колядникам
Немало утіхи.

Зофійка. Шнурочки ті, що при світлі
Мов зорі сияють;
Стільки треба, для ялинки,
Сама постараю.

Маруся. На світло й прибори,
То я вже зможу дати,--
Тільки прошу вас всіх,
Помогти, прибрати.

Всі. Поможемо, поможемо!

Олеся.

Думаю, що пан учитель повинні знати, Що в школі ми хочем ялинку справляти.

Катруся. Учитель наш хорий,
Одиак буде знати;
Що хочем зробити,
Треба 'му сказати.

Олеся. Що-би учитель памятав,
Що ми є добрі діти --
То занесім тепер йому
Пахучії цвіти...

Катруся. Так, так!.. Ми всі повинні
Як тата його любити;
І що дня свіжі цвіти
Йому приносити.

Він учив нас, працював,
Щоб вийшли ми в люде;
То-ж, тепер, як він хорий,
Його не забудем.

Олеся. Всі до него ми що днини
Зайдемо до хати,
Й будемо його мов рідного
Завше шанувати.

Катруся.
А тепер дівчатка, побіжіть до дому,
І принесіть цвітів учителю своему.
Всі. Ходім! Ходім скорше!..
Инші. Я маю гарний вазон...
Юля. А я зроблю китицю..
Зофійка. І я, і я!.. (Виходять).

Занавіса спадає.

ДІЯ 2.

Та сама школа що й в першій дії, тільки без лавок. Стіни школи прибрані зеленю та сосновими вінками.

На середині на підвисшенню прекрасно вбрана і ясно освітлена ялинка

ЯВА 1.

(Дівчата прибирають та поправляють прикраси на ялинці. Декотрі стоять високо на кріслах і прикрашають ялинку; инші долом).

Катруся (стоячи на кріслі):

Подайте мені прикрасу,
Щоб, ось тут ще прикрасити.

Маруся (подає). На, причепи, щоб ялинку принаднійшою зробити...

Олеся. Колядники як прийдуть
До школи колядувати,-
Як побачать сю ялинку,-
То будуть ся дивувати!..

Настя. А чи варта хлопці того,
Що всі ми так праці много
Вложили на ялинку?

Катруся. Они також нині працюють,
Бо на школу колядують...

Зофійка. Ну, сестрички, не дармуйте
Помагайте прибирати;
Бо ось, незабаром будем
Тут колядників витати.

Декотрі. Ми робимо всі не мало.
От й прикрас вже не стало!

Катруся. (злазить з крісла):
Тепер треба ще порядок
У школі зробити,-
Бо й люде ось, ось надійдуть,
Пічнуть ся сходити...

Всі (роблять порядок; стирають, замітають, ставлять річи на своє міс-
Олеся. [це, і т. и.).
Я бачила, як хлопці жваво
Йшли хата від хати;
До учителя насам перед
Всі колядувати.

Катруся. Бо учитель для всіх дітей,
Неначе рідненький тато;
Тому всі діти повинні
Учителя шанувати.

Зофійка. О... я нині ще раненько
Занесла йому гарні цвіти;
Він хоч хорий, нехай знає,
Що про него дбають діти.

Катруся.
А тепер помолімся щиро Богу
Щоб здоровля годив много
Нашому учителеви і родичам...

Олеся. Помолімся до патрона,
Святого Николая;
Він всіх дітей щиро любить,
Їх просьби вдоволяе.

Всі (вклякають перед образом св. Николая. Співають на нуту):- "О хто, хто Николая любить"):

О, святий Отче, Николаю,
Ми тебе всі щиро благаєм:
Ти добрий покровитель,
Просим тя, щоб учитель
Виздоровів.
Всі тебе просим, тебе молим,
Бо хочем ходити до школи.
Дай нам сили, всі благаєм,
Святий Отче, Николаю
Поможи нам.

З просьбою кличемо до тебе,
Ти-ж знаеш діточі потреби:
Поможи нам, щоб ми учились,
В просвіті, науці кріпились;
Молим тебе.

(Встають).

Маруся: Аж тепер ми забавимось,
Разом заспіваєм;
Ялиночку прекрасную
Піснев привитаєм.

Всі: Зачинаймо забаву! Зачинаймо!

Стають кругом ялинки, беручись за руки і ходять колесом то в одну то в другу сторону, співаючи):
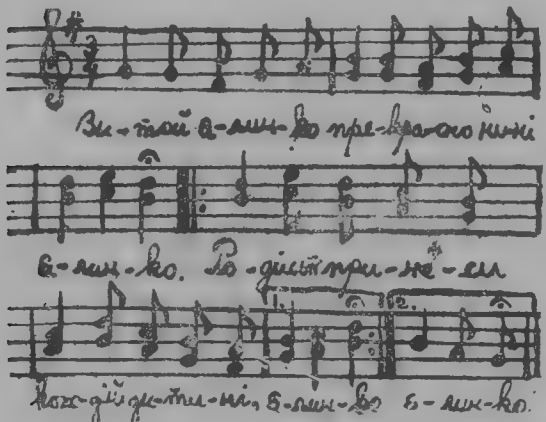
Витай ялинко прекрасна нині;
Радість принеси кождій дитині.
Ялинко...

На тебе діти весь рік чикають;
Лише раз на рік тебе витають,
Ялинко.
Ти звіщаеш усім дітям нині:
Христос родився вбогій яскині,
Ялинко.
Витай прекрасна у кождій хаті,
Витай в убогих, витай в богатих.
Ялинко.
Звіщай всім нині: 'Христос Родив
Пісня лунае, гомін розлився: [ся'.
Сла - ві - те!!...

(З під вікна чути як музика грае один пунт до коляди),

Дівчата (урадовано): Колядники! Колядники!.. (Кидаються то до дверий, вікна, очікують, заглядають, инші поправляють на собі убрання, а декотрі роблять порядок. Загальна радість. З за вікна чути коляду з музикою):- "Ходив походив місяць

по небу. Славен еси!" По коляді чути як віншують і тупають ногами, обтрясаючися від снігу).

Катруся (стає у дверях і говорить до колядників):

На коляду не чикайте,
Не маєм що дати;
За те вас всіх просим, зайдіть
На хвильку до хати.

Тарас (стає у дверях).

Коляди в вас не візьмемо,
Але в хату то зайдемо
Хоч трохи загрітися.

ЯВА 2.

(Входять до хати, з снігом, з музичними інструментами і з звіздою або вертепом. Декотрі з ліхтарнями або з дзвінком; обтріпуються від снігу, труть та бють руками від запарів

Катруся: А, гості наші! Просимо!

Витайте! Загрійтесь, забавтесь, коляду співайте!

Олеся: Ви змучились; відпочиньте,
І кожухи з себе скиньте.

Тарас: За вдячність позвольте
Подяку приняти,
За те, що просили
Загрітись до хати.

Славко: В хату вашу істину,
Новину приносим:
"Христос Раждається!"
Всім людям голосим.

Катруся:
Його витають українські діти:
І величають: "Славіте, славіте!"

Василь: А тепер повіншуєм вас,
В сей величний, святий час
Щоб щасте, здоровля годило,
Щоб всі ви многа літ прожили.
І в науці росли, кріпились,

Щоб люди з вас були колись.
З Рождеством Христовим витайте
З кривдою боріться, й зло ламайте
Хай зішле він ласку Божу,
І всім дітям допоможе --
В своїй хаті панувати,
Його во вік величати.
Христос Раждається!

Дівчата. Славіте, славіте! Дякуем!

Катруся. Подивіться, колядники,
Вам певно й не снилось,
Щоб ялинка в нашій школі
Для вас всіх явилась.

Тарас. Що за краса!..

Влодко. Мусим хлопці всі признати,
Що й дівчата працювали;
Сю ялинку по мистецьки
Певно самі прибирали.

Олеся. Недавно, як скінчили...

Маруся. Від ранка працювали,

Зофійка. Щоб наші колядники
Катруся. Несподіванку мали...
Славко. А-а! то дівчатка сю ялинку
Так гарно устроїли!..
Влодко (до хлопців):
Певно за те, що не раз
Ми їм лиха накоїли.
Всі хлопці (сміються). Ха, ха, ха!
Ха, ха, ха! Певно, певно!. Ха ха-ха
Катруся.
Не за те, що весь час пустували,
А за те, що для школи працювали.
Тарас. Коли бачим, що дівчата
Є взірцеві господині,-
То ми хлопці прирікаєм
Не пустувати від нині.
Василь. Вміють хлопців здивувати!
Треба їм щось заколядувати.
Хлопці. А ну, а ну, заколядуймо дів-

чатам! (Обступають дівчат доокола беручись за руки і колядують):

Була в батенька гречная панна
Панонька, панонька,
Ой ти панонько говори з нами
З тихонька.
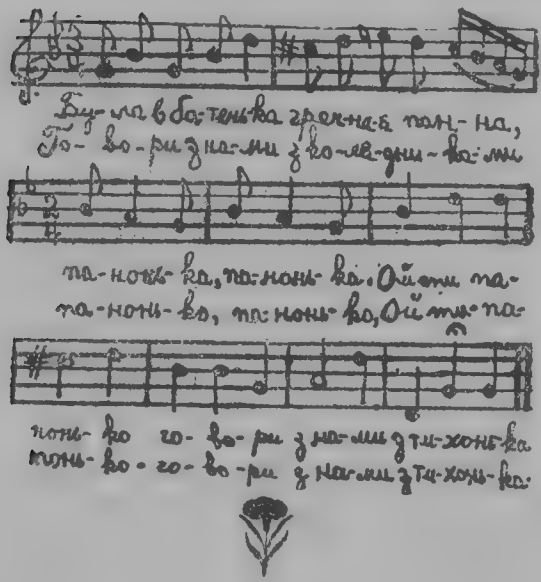
Говори з нами, з колядниками
Панонько, панонько.
Ой ти панонько колядуй з нами
З тихонька.

Прийшов до неї батенько її
Панонька, панонька.
Ой ти панонько говори з нами
З тихонька.

Ой, їди доню скоро до дому;
Панонько, панонько
Ой ти панонько говори з нами
З тихонька.

Прийшла ще й мати напоминати:
Ой доню, донечко;
Ой доню, не бороню з колядника
Гуляти.... [ми

Дівчата.

Е,-- ми не хочем такої.. Буде!.
Буде вже! Досить!.

Катруяя. Ми вам кращої заспіваєм.
Хлопці Ану, ану!
Василь. Покажіть, що ви вмієте!..
Катруся: Ще й вас завстидаємо!
Хлопці: А-у-уш, а, уш! Щоб кіт не почув. А то ще кому скаже...
Маруся: А ну, дівчата, зачинаймо! Й колядників завстидаймо!
(Беруться за руки і ходять колесом доокола хлопців в одну то в другу сторону, співаючи на нуту: "А я люблю Петруся").

Наші хлопці ходили,
Хоч співати не вміли;
Не співали,- сопіли,)
Як когутики піли) 2 рази.

Як просили до хати,
Щоб у хаті співати;
То они ся так дули,

Наче-б з ґуми всі були.

А як зачнуть співати,
Треба з хати втікати;
Кождий щось там мигикав,
Наче-б котів він кликав.

А маленький Никола,
Сідав все коло стола;
Тай так дуже пісні дув,
Що аж мало не заснув.

А куценький наш Павло
Так, неначе помело;
Все ставав він у куті,
І не співав у гурті.

Івась всюда пустував,
В кождий кутик заглядав;

Не посидів ні трошки,
Переглядав всі горшки.

Всі хлопці (махають невдоволено руками). Не хочемо слухати!. не - -

Івась: Буде вже, буде!

Влодко: Они нас всіх обсміють...

Катруся: А бачите! Як дівчата заспівали, то всіх хлопців завстидали.

Василь: Та ви нас висмівали!

Маруся: Ні, ми так вам колядували!

Тарас: Ану, правдивої коляди!

Всі: Ану, ану, заколядуймо що!

(Хлопці і дівчата при співучасти оркестри колядують яку гарну хорову коляду. При кінци співу входить учителька або учитель).

ЯВА 3.

Всі (побачивши учителя): А... учитель! Наш дорогий учитель! (Обступають його, тиснуться, обнімають). Витаєм!

Учитель: О... витайте, витайте, любі діти; Ви такі милі, як веснянні цвіти. (Побачивши вертеп). А... вертеп! Такої несподіванки я й сам бачив мало; Все таке чудове і зроблене досконало.

Тарас: Пане учителю, Ваші доктори Казали нам рано, що Ви дуже хорі.

Катруся: Вам треба було ще в ліжку спокійно лежати...

Учитель: Небепека вже минула. Я здоровий. І, тішусь, що...

Маруся (перебиває).

Як я нині рано цвіти приносила,
То норса мене до вас не пустила

Учитель: Тоді ще рано було і я був дуже хорий. Мені й ліків більше не давали, бо надії на мене не мали.

Казали, що шкода праці й труду,
Бо скоро умирати буду.

Та я й сам сего сподівався,
І з ріднею був попрощався.
Нині рано так ослаб, стомився,
І заснув. В сні сон мені приснився
Такий гарний сон.....
Ясний ангел, мов сніг білий з явився. Прийшов до мене і каже: "У школі вся дітвора шле мольби щирі до Бога, а Господь Бог вислухав їх благання і підкріпив твої сили. Тож памятай, працюй щиро для української дітвори! Вставай, збирайся, іди до школи!" Так він мені сказав. В руці той ангел тримав жезло, котрим мене торкнув і я пробудився.

Декотрі: А був ще тоді ангел у кім-
Учитель. [наті?

Ні! То тільки сон.
Мені те все лише снилось,
Але в тім сні я зискав сили.

Олеся. Сповнилась наша просьба до

Бога .....

Славко. Сталося, як ліпше не може.

Катруся. Молімся все до Бога,
А він нам допоможе .....

Тарас. Ану, діти, заспіваймо,
Учителя привитаймо!
Бо веселий, милий час;
Вернувся учитель до нас.

Всі. Заколядуймо дорогому учителеви! (Колядують):

Возвеселімся всі разом нині,
Христос родився в бідній яскині;
Послідним віком, став чоловіком:
Всі утішайтесь на земли. і т. д.

Катруся. Тепер діти, помолімся
Чудотворцю Николаю,
Що вволив нашій просьбі,
І вислухав нас у раю.

Всі (падуть на коліна перед образом св. Николая).

Учитель (взносить руки і голосно):
О святий Отче, Николаю!
Подяку тобі складаєм.....

ЯВА 4.

Св. Николай (входить).

Всі (встають, здивовані).

Николай. Христос ся Раждає!
Витайте, діти!

Всі (відповідають): Славіте, славіте!

Николай (йде між дітей і розглядаєсь
Як бачу, мене ви не сподівались.
А много вас тут нині зібралось!
Я знав, що ви тут.
І мене старого зібрала охота
Прийти до вас. Хоч не легка робота
Бо сніги великі...
Довго по снігах блукав я,
За вами всюди шукав я.

Де не зайшов я, всюди Англійці,
То знова Айриші, то Німці.
Нема де загрітися!.....
Аж чую, колядують діти!
Зрадів я не мало, що більше
Не буду блукати;-
Побачив тут світло ясне,
І вступив до хати.

Маю тут чого радіти,
Бо бачу всі добрі українські діти.
Про вас я не міг забути,
І в вечір на ялинці з вами бути.
А щоб ви мене памятали,
З неба дарунків вам передали.
Але закім дарунки буду давати
Хочу вам всім дещо сказати:
Памятайте, щоб добре училися;
До школи ніколи не пізнилися.
В дома треба памятати,-
Батька, неньку шанувати.
Бо родичі на вас все вважають,

Щастя й добра вам бажають.
Любіть їх! Они вам рідні,
Чи они багаті, чи они бідні...
Також не треба забувати,
І від злих дітей примір брати.
Бо злі діти до школи не ходять;
Все роблять збитки й родичам
[шкодять.
Вчіться, діти! Не жалуйте труду.
Від нині за рік знов у вас буду.
А хто-б не послухав моеї науки,
То замість дарунків дістане буки.
Щиро вас всіх напоминаю,---
Хто з вас буде добрий?

Всі: Ми всі прирікаєм!

Славко (Вклякає перед Николаєм).
Святий Отче, Николаю,
Ми Тебе усі благаєм --
Там за морем, в старім краю,
Діти нічого не мають.
Вони горюють й бідують,

Хорі, обдерті, й голодують.
Тому, дарунки, що для нас,
ми їм відрускаєм.
Нехай они хоч дарунки
Від нас з Канади мають;
Нехай тямлять, що в Канаді
За них діти памятають...

Николай: О, добрі діти! Ваші серця
Любов'ю палають,--
До рідного, до бідного
В неволі .....

За гарний ваш вчинок
Вас благословляю --
Про дітей у краю
Я також подбаю.

Дарунки для них маю,
І їх не забуду,--
Щоб не спізнитись,- спішусь,
Й ще нині в них буду.

Ви дарунки беріть,

Для усіх вас стане,--
Бо ви були добрі діти,
Кожде щось дістане.

Ану, що? (Роздає дарунки).

Всі (пхаються).

Николай: Прошу у ряди ставайте!
Помало! Дуже не пхайтесь!

Всі (стають в ряди).

Николай (роздавши всі дарунки):

Пращайте, любі, пращайте!
Слова мої не забувайте.

Для життя, для світа
Треба ся учити,--
Старших шанувати,
І Бога любити.... (Виходить).

Занавіса спадає.